

Súčasný stav cenovej regulácie verejnej železničnej dopravy v Slovenskej republike

Bezplatná preprava cestujúcich

Úvod

V SR – legislatívne zmeny v rámci opatrení finančného, ekonomického a sociálneho balíčka vlády SR v železničnej osobnej doprave

Hlavné zmeny:

- zavedenie bezplatnej prepravy pre žiakov, študentov a dôchodcov
- zavedenie zľavy na cestovanie do zamestnania

FINANCOVANIE ŽELEZNIČNEJ OSOBNEJ DOPRAVY

- na základe Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme podľa zákona č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach (do 31.12.2009 podľa zákona č. 164/1996 Z. z.) v rámci ktorej štát zastúpený Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja (MDVRR) SR uhrádza preukázateľnú stratu z verejnej železničnej osobnej dopravy na území SR
- štát sa zaväzuje uhradiť dopravcovi stratu kalkulovanú ako rozdiel medzi ekonomicky oprávnenými nákladmi vynaloženými dopravcom na splnenie záväzku zo zmluvy o prevádzkovaní dopravy vrátane primeraného zisku a tržbami dosiahnutými dopravcom z tohto záväzku

ZMLUVA O DOPRAVNÝCH SLUŽBÁCH VO VEREJNOM ZÁUJME 2011-2020

Zmluva upravuje objednávanie a poskytovanie dopravných služieb železničnej osobnej dopravy vo verejnom záujme, ako aj charakter, rozsah, kvalitu, financovanie týchto služieb a uzatvára sa na zabezpečenie dopravných služieb vo vnútroštátnej a medzinárodnej doprave na území SR. Dopravca poskytuje služby, ktoré by inak neposkytoval v rovnakom rozsahu alebo za rovnakých podmienok.

ZMLUVA O DOPRAVNÝCH SLUŽBÁCH VO VEREJNOM ZÁUJME 2011-2020

- **Legislatíva upravujúca verejný záujem** - nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej doprave, 514/2009 zákon o doprave na dráhach a Obchodný zákonník
- **Obsah zmluvy** - spoločné vytváranie podmienok na minimalizovanie straty, voľba efektívnej dopravnej obslužnosti a minimalizácia neproduktívnych dopravných výkonov, rozsah platnosti zmluvy, záväzky dopravcu a objednávateľa výkonov, právne postavenie zmluvných strán, subdodávanie dopravných služieb, záväzky týkajúce sa služieb zákazníkom a kvalita služieb
- **Všeobecné záväzky dopravcu** - záväzok dopravovať, prevádzkový záväzok a tarifný záväzok
- **Objednaný rozsah celkových dopravných výkonov pre rok 2015**
(ZSSK – 31,304 mil.vlkm)
- **Úhrada zo štátneho rozpočtu**
(ZSSK – 209 mil. EUR)

UZNESENIE VLÁDY SR č. 530/2014

- zavedenie bezplatnej prepravy
- vybrané kategórie cestujúcich vo vnútroštátnej preprave
- vlaky osobnej dopravy vedené v rámci „Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme“ (ZoDSVZ) okrem komerčných IC vlakov
- účinnosť od 17.11.2014

UZNESENIE VLÁDY SR č. 47/2015

- možnosť uplatniť zľavu 50% z výšky cestovného pri pravidelnom cestovaní do zamestnania
- účinnosť od 1.2.2015
  - 2. vozňová trieda, vlaky v rámci ZoDSVZ, traťové predplatné cestovné lístky, neplatí na Tatranskej elektrickej železnici a Ozubnicovej, zľava na konkrétneho zákazníka, zľava nie je viazaná na konkrétny vlak, traťové lístky sa vydávajú na vzdialenosť max. 210 km...

PODIEL DOPRAVCOV NA TRHU V POČTE PREPRAVENÝCH OSOB V ROKU 2014

Dopravcovia	Preprava osôb % podiel	Prepravný výkon % podiel
ZSSK	96,25	97,37
RegioJet	3,74	2,61
Leo Expres	0,01	0,02
Spolu	100,00	100,00

Prepravené osoby

Prepravný výkon

POČET REGISTRÁCIÍ NA BEZPLATNÚ PREPRUVU V OBDOBÍ OD 17.11.2014

- za prvý mesiac 292 282 registrovaných (študent + dôchodca)
- počet registrovaných k 8.3.2015

REGISTRÁCIA K 8.3.2015	
617 415	počet zaregistrovaných zákazníkov na bezplatnú prepravu
611 688	počet zaregistrovaných občanov SR t.j. 99,07%
560 106	počet zaregistrovaných cez osobné pokladne t.j. 90,72%
305 038	počet registrácií – deti a študenti 49,41%
312 313	počet registrácií – dôchodcovia 50,58%

Zdroj: ZSSK

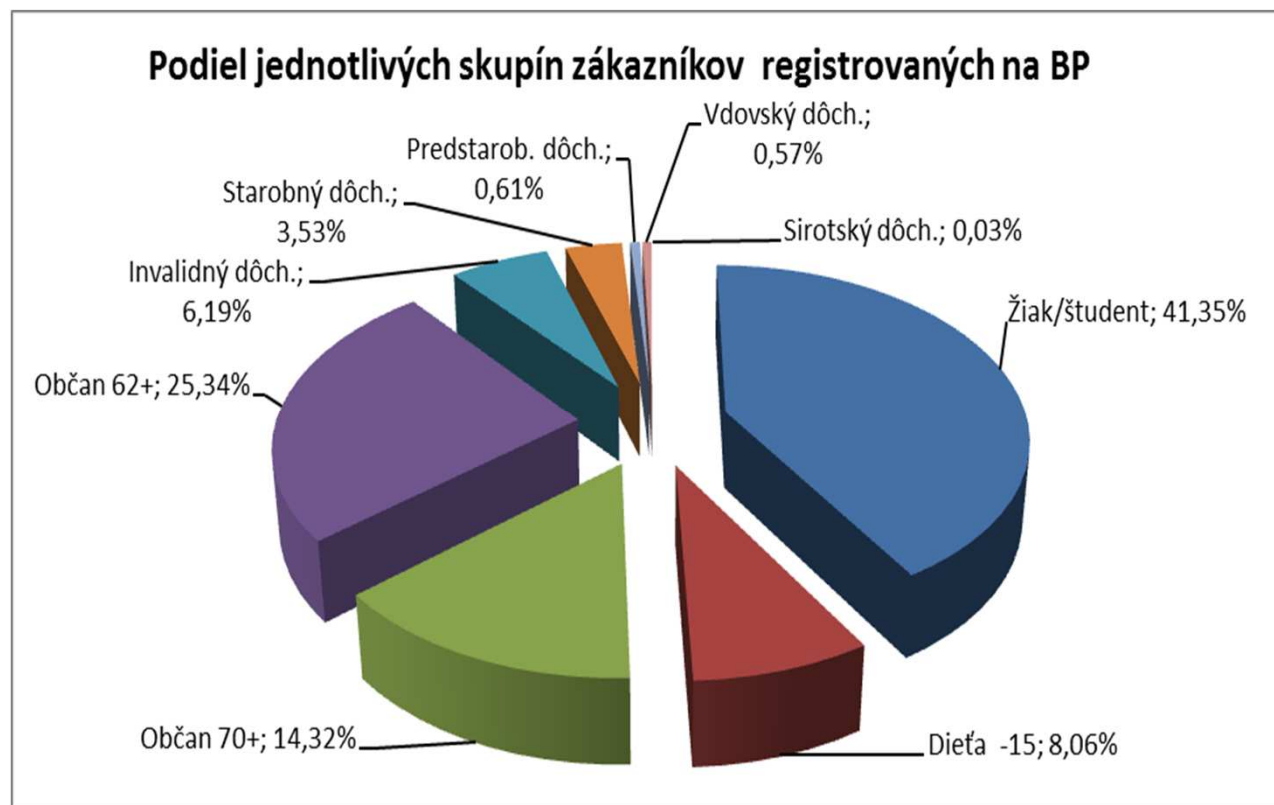
PREHĽAD POČTU PREPRAVENÝCH CESTUJÚCICH PO ZAVEDENÍ BEZPLATNEJ PREPRAVY

Obdobie	Počet cestujúcich	Nárast/Pokles	Percentuálny nárast/pokles			
			január '14 január '15	február '14 február '15	október '14 november '14	január+február '14 január+február '15
Január '14	3 725 942	-	+ 16,4%	+ 22,7%	+ 3,8%	+ 19,5%
Február '14	3 602 792	-3,3%				
Marec '14	4 060 491	12,7%				
Apríl '14	3 785 852	-6,8%				
Máj '14	3 828 594	1,1%				
Jún '14	3 842 707	0,4%				
Júl '14	3 512 284	-8,6%				
August '14	3 598 692	2,5%				
September '14	4 219 290	17,2%				
Október '14	4 299 316	1,9%				
November '14	4 464 581	3,8%				
December '14	3 700 059	-17,1%				
Január '15	4 337 345	17,2%				
Február '15	4 420 614	1,9%				

Zdroj: ZSSK + vlastné spracovanie

PODIEL JEDNOTLIVÝCH SKUPÍN ZÁKAZNÍKOV REGISTROVANÝCH NA BEZPLATNÚ PREPRAVU

Zdroj: ZSSK

DOPADY ZAVEDENIA BEZPLATNEJ PREPRAVY

- nárast cestujúcich o 18%
- 11 tisíc cestujúcich viac vo vlakoch denne
- 42,65% neplatiacich cestujúcich vo vnútroštátnych vlakoch
- pokles na tržbách vo vlakoch
- nárast priemernej prepravnej vzdialenosti vo vlakoch o 4,3 km
- nárast predaja miesteniek
- podpora budovania IDS

VPLYV NA KVALITU CESTOVANIA VEREJNOU OSOBNOU DOPRAVOU

- Zavedením BP bolo nevyhnutné podniknúť kroky na udržania štandardov cestovania pre platiacich cestujúcich
  - zavedené jedno a viacúsekové limitované počty
  - Predĺženie výdaja cestovných lístkov
- Vo vlakoch prímestskej dopravy neprišlo k zavedeniu limitov, ale k zvýšeniu kapacity a posilneniu dopravných výkonov v čase dopravnej špičky
- Zároveň ZSSK operatívne zefektívňuje silu kapacity jednotlivých vlakov prímestskej dopravy

VPLYV NA KVALITU CESTOVANIA VEREJNOU OSOBNOU DOPRAVOU

- Zavedením bezplatnej prepravy v ZSSK vznikla nová situácia pre integrované dopravné systémy (IDS)
  - BP zapôsobí ako fungujúci nástroj, ktorého cieľom je vyvolať koordináciu jednotlivých dopravcov
  - autobusový dopravcovia sa správajú „vzdorovito“ nakoľko považujú za povinnosť redukciu výkonov práve v okrajových častiach regiónu za cenu záchrany vedenia liniek na súbežných linkách
  - Z pohľadu zavedenia IDS je bezplatná preprava nástrojom pre zníženie cien integrovaných cestovných lístkov v prípade cestovania viacerými druhmi dopravy.

Ďakujem za pozornosť!

jozef.danis@fpedas.uniza.sk

anna.dolinayova@fpedas.uniza.sk

lenka.cerna@fpedas.uniza.sk

